

Psalm 134

Een pelgrimslied. *tekst Douwe Klaas Wielenga (1905-1981)*
melodie Genève 1551

1 Kom al-len, die-naars van de Heer,
ze - gen zijn naam en geef Hem eer,

Het Bijbelboek Psalmen

Het Bijbelboek Psalmen De 150 psalmen Geestelijke liederen

Het Bijbelboek Psalmen

Het Bijbelboek Psalmen is één van de wijsheidsboeken van het Oude Testament in de Bijbel
Psalmen - Spreuken - Prediker - Hooglied

De Hebreeuwse naam van het boek Psalmen betekent "Lofliederen"

De Griekse naam verwijst naar de zanguitvoering (ons woord "psalm")

Lieder en die gezongen worden onder begeleiding van snaarinstrumenten

Letterlijk: "Spreekgezang met snaarbegeleiding"

De psalmen noemen dan ook geregeld de harp en de lier

Soms ook andere instrumenten (ramshoorn, trompet of meerdere tegelijk)

De psalmen zijn in de loop van vele jaren ontstaan

De oudste psalmen dateren uit de tijd van Mozes en de koningen

Van de hand van David, van de Korachieten, van Asaf en van pelgrims

In sommige psalmen herkennen we de tijd van de ballingschap

De hele Bijbelgeschiedenis door is er gezongen bij diverse gelegenheden

In tijden van nood, bij uitredingen, bij feesten in de tempel, enzovoort

Het zingen heeft zich ook later in de kerkgeschiedenis voortgezet

Vanaf 1100 worden de psalmen door monniken e.a. gezongen

In de jaren 1500 ontstaan berijmingen voor de gemeentezang

Psalmen zijn smeekgedichten, lofgedichten, enzovoort

Psalmen zijn geschreven in poëzie-vorm

Psalmen zijn later op muziek gezet om ze te zingen

*Aangegeven psalmen in deze presentatie
komen uit de NBV 2004*

Jubal (nazaat van Kain)
was de stamvader
van allen die lier
en fluit bespelen

Soorten psalmen

Indeling naar functie

- ✓ Klaagpsalmen (in nood en ellende)
- ✓ Lofzangen (lof aan God)
- ✓ Vertrouwenspsalmen (vertrouwen op God)
- ✓ Dankliederen (voor genezing e.d.)

Bijzondere categorieën

- ✓ Koningspsalmen
- ✓ Pelgrimsliederden
- ✓ Wijsheidsliederden
- ✓ Profetische psalmen

Indeling naar thema

- ✓ Gebedsvorm: lofpsalm, smeekpsalm, dankpsalm
- ✓ Inhoud: koningspsalm, wijsheidpsalm, wetspsalm
- ✓ Setting: bedevaartpsalm, intochtpsalm

NB - Een psalm kan in meerdere categorieën thuishoren

Liederden in overige Bijbelboeken

Veel Bijbelgedeelten vormen een lied

Enkele voorbeelden:

- ✓ Lied van Mozes, Mirjam, Debora
- ✓ Lofzang van Maria, Zacharias, Simeon

Indeling naar sub-boeken

Inleiding: psalm 1-2

1^e boek: psalm 1 - 41

2^e boek: psalm 42 - 72

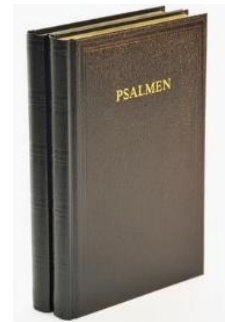
3^e boek: psalm 73 - 89

4^e boek: psalm 90 - 106

5^e boek: psalm 107 - 150

Slot: psalm 146-150

Een lofprijzing aan het slot van elk boek

Hoe om te gaan met de psalmen

- ✓ Psalmen als spiegel voor de ziel
- ✓ Psalmen als taal om met God te spreken
- ✓ Psalmen om je leven te verwerken
- ✓ Psalmen als voedsel voor onderweg
- ✓ Psalmen om gemeenschap te ervaren

Soorten psalmen (inhoudelijk)

Klaagpsalmen

Hiervan zijn er veel, vooral in de eerste helft van het Bijbelboek

Een klaagpsalm is een gebed tot God waarin de mens zijn ellende blootlegt (de klacht), bidt om hulp (de bede), en tegelijk zijn vertrouwen in God uitspreekt

Lofpsalmen (hymnen)

Een belangrijke groep, vooral in de tweede helft van het Bijbelboek

De lofpsalm bezingt God als schepper en als bevrijder van zijn volk uit Egypte

En ook als koning over de hele wereld en als rechter

Het loflied is niet zomaar een gebed, richt zich meestal ook niet tot God

Het lied spreekt dan over God tot anderen om zijn grootheid duidelijk te maken

Een lofpsalm roept op tot lof: "Loof de Heer, alle volken"

En bevat een lovende beschrijving van God: "Eeuwig duurt Zijn trouw"

Vertrouwenspsalmen

Hierin worden anderen opgeroepen om op God te vertrouwen

Ter bemoediging en om te schetsen hoe gelukkig de mens is die God dient

Een opwekking tot een godvrezende levenshouding en een nadenken over de levensvragen

Dankpsalmen

Hierin wordt gedankt voor specifieke werken van God zoals persoonlijke genezing, bevrijding, bewaring, jubilea, enzovoort

Voorbeelden op volgende sheets

Klaagpsalmen

Een klaagpsalm is een gebed tot God waarin de mens zijn ellende blootlegt (de klacht), bidt om hulp (de bede) en tegelijk zijn vertrouwen in God uitspreekt

Mijn God, mijn God,
waarom hebt u mij verlaten?
U blijft ver weg en redt mij niet,
ook al schreeuw ik het uit.
'Mijn God!' roep ik
overdag, en u antwoordt niet,
's nachts, en ik vind geen rust.

U bent de Heilige,
die op Israëls lofzangen troont.
Op u hebben onze voorouders vertrouwd;
zij hebben vertrouwd en u verlost hen,
tot u geroepen en zij ontkwamen,
op u vertrouwd en zij werden niet beschaamd

Psalm 22 Een psalm van David

God, u hebt ons verstoten, ons uiteengeslagen,
uw toorn over ons uitgestort. Keer ons lot ten goede.
⁴U hebt het land geschokt en gespleten,
genees zijn scheuren, want het stort ineen.
U hebt uw volk zwaar laten lijden,
ons een bittere wijn laten drinken.

Geef een teken aan wie ontzag hebben voor u,
laat hen ontkomen aan de pijlen van de boog. *sela*
Bevrijd uw geliefde volk,
help het met uw machtige hand, verhoor ons.

*Psalm 60 Een stil gebed van David
Toen hij vocht tegen de Arameeërs*

Lofpsalmen

De lofpsalm bezingt God als schepper en als bevrijder van zijn volk uit Egypte
En ook als koning over de hele wereld en als rechter
Het loflied is niet zomaar een gebed, richt zich meestal ook niet tot God
Het lied spreekt dan over God tot anderen om zijn grootheid duidelijk te maken
blootlegt (de klacht), bidt om hulp (de bede) en tegelijk zijn vertrouwen in God uitspreekt

Zie ik de hemel, het werk van uw vingers,
de maan en de sterren door u daar bevestigd,
wat is dan de sterveling dat u aan hem denkt,
het mensenkind dat u naar hem omziet?

U hebt hem bijna een god gemaakt,
hem gekroond met glans en glorie,
hem toevertrouwd het werk van uw handen
en alles aan zijn voeten gelegd:

schapen, geiten, al het vee,
en ook de dieren van het veld,
de vogels aan de hemel, de vissen in de zee
en alles wat trekt over de wegen der zeeën.

HEER, onze Heer,
hoe machtig is uw naam op heel de aarde.

Psalm 8

Halleluja!

Loof de naam van de HEER,
loof hem, dienaren van de HEER,
²u die staat in het huis van de HEER,
in de voorhoven van het huis van onze God.
³Loof de HEER, want hij is goed,
bezing zijn naam, zo lieflijk van klank.

De HEER heeft Jakob uitgekozen,
Israël als zijn kostbaar bezit.

Ik weet het: groot is de HEER,
onze Heer overtreft alle goden.

Psalm 135

Vertrouwenspsalmen

Hierin worden anderen opgeroepen om op God te vertrouwen

Ter bemoediging en om te schetsen hoe gelukkig de mens is die God dient

Een opwekking tot een godvrezende levenshouding en een nadenken over de levensvragen

De HEER is mijn herder,
het ontbreekt mij aan niets.
Hij laat mij rusten in groene weiden
en voert mij naar vredig water,
hij geeft mij nieuwe kracht
en leidt mij langs veilige paden
tot eer van zijn naam.

Al gaat mijn weg
door een donker dal,
ik vrees geen gevaar,
want u bent bij mij,
uw stok en uw staf,
zij geven mij moed.
U nodigt mij aan tafel
voor het oog van de vijand,
u zalft mijn hoofd met olie,
mijn beker vloeit over.

Alleen bij God vindt mijn ziel haar rust,
van hem komt mijn redding.
Hij alleen is mijn rots en mijn redding,
mijn burcht, nooit zal ik wankelen.

Bij God is mijn redding en eer,
mijn machtige rots, mijn schuilplaats is God.
⁹Vertrouw op hem, mijn volk, te allen tijde,
open voor hem uw hart,
God is onze schuilplaats.

Psalm 62 Een psalm van David

Geluk en genade volgen mij
alle dagen van mijn leven,
ik keer terug in het huis van de HEER
tot in lengte van dagen.

Psalm 23 Een psalm van David

Dankpsalmen

Hierin wordt gedankt voor specifieke werken van God zoals genezing, schuldvergeving, bevrijding, bewaring, jubilea, enzovoort

Gelukkig de mens van wie de ontrouw wordt vergeven,
van wie de zonden worden bedekt.

²Gelukkig als de HEER zijn schuld niet telt,
als in zijn geest geen spoor van bedrog is.

Zolang ik zweeg, teerden mijn botten weg,
kreunend leed ik, de hele dag.

⁴Zwaar drukte uw hand op mij, dag en nacht,
mijn kracht smolt weg als in de zomerhitte.

Toen beleed ik u mijn zonde,
ik dekte mijn schuld niet toe,
ik zei: 'Ik beken de HEER mijn ontrouw' –
en u vergaf mij mijn zonde, mijn schuld.

Laten uw getrouwen dus tot u bidden
als zij in zichzelf een zonde vinden.
Stormt dan een vloed van water aan,
die zal hen niet bereiken.

zie vervolg

vervolg

Bij u ben ik veilig, u behoedt mij in de nood
en omringt mij met gejuich van bevrijding.

'Ik geef inzicht en wijs de weg die je moet gaan.
Ik geef raad, op jou rust mijn oog.

⁹Wees niet redeloos als paarden of ezels
die met bit en toom worden bedwongen,
dan zal geen kwaad je treffen.'

Een slecht mens heeft veel leed te verduren,
maar wie op de HEER vertrouwt
wordt met liefde omringd.

Verheug u in de HEER, rechtvaardigen, en juich,
zing het uit, allen die oprecht zijn van hart.

Psalm 32 Een psalm van David

Bijzondere psalmcategorieën

Psalm 111: 2

Psalm 72 is een **koningspsalm** van Koning Salomo
"Geef, o God, uw wetten aan de koning"

Psalm 121 is een **pelgrimslied**
"Ik sla mijn ogen op naar de bergen, van waar komt mijn hulp?
Mijn hulp komt van de HEER die hemel en aarde gemaakt heeft"

Psalm 127 is een **wijsheidslied**
"Als de HEER het huis niet bouwt, vergeefs zwoegen de bouwers"

Psalm 14 is een **profetische psalm** van Koning David
Deze begint met "Dwazen denken: Er is geen God"

Liederen in overige Bijbelboeken

Veel Bijbelgedeelten vormen een lied

Enkele voorbeelden:

- ✓ Lied van Mozes, Mirjam, Debora
- ✓ Lofzang van Maria, Zacharias, Simeon
- ✓ Lied van de oudsten over het Lam

Letterlijke Psalmtekst op lied gezet

"Mogen de woorden van mijn mond
en de overleggingen van mijn hart
U welgevallig zijn,
o Here, mijn rots en mijn verlosser.

Psalm 19: 15 NBG51

Voorbeeld Wijsheidspsalmen / Wetpsalm

Psalm 119: 24

Aan wie U dient heb ik mijn hart verpand,
ik ben een vriend van allen die U vrezen.
Uw goedertierenheid vervult het land,
ja, heel de aarde zal getuige wezen
van de geduchte daden van uw hand.

Laat mij uw trouw in alle dingen lezen.

Psalm 150 - De laatste van het Bijbelboek Psalmen

Net als de andere lofpsalmen begint deze psalm met het woord "hallelujah" en sluit het ermee af
"Hallelujah" betekent "Looft de Heer"

De auteur dringt aan op het loven van God met muziek en dans

Halleluja!

*Loof God in zijn heilige woning,
loof hem in zijn machtig gewelf,
loof hem om zijn krachtige daden,
loof hem om zijn oneindige grootheid.
Loof hem met hoorngeschal,
loof hem met harp en lier,
loof hem met dans en tamboerijn,
loof hem met snaren en fluit.*

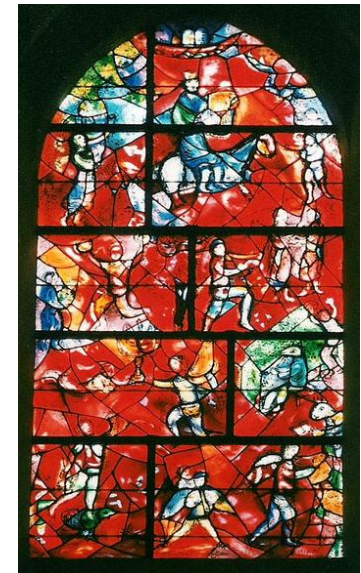
*Loof hem met klinkende bekkens,
loof hem met slaande cimbalen.
Alles wat adem heeft, loof de HEER.
Halleluja!*

Deze psalm haalt ook verschillende muziekinstrumenten voor de lof aan
De hoorn, harp, lier, tamboerijn, fluit, bekkens, cimbalen en dans
Via het zingen van de psalm wordt ook de menselijke stem ingezet
Gezamenlijk is het één grote jubel voor onze God ...

De tekst van psalm 150 is opgenomen in onder andere de
Psalmensymfonie van Stravinsky en in *Psalm 150 van Bruckner*

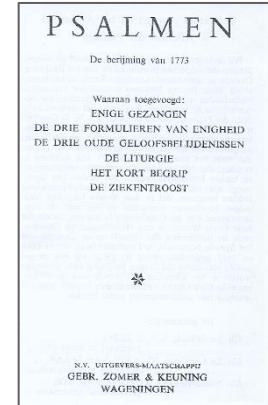
Gods lof in de Alpen
(Psalm 150: 6)

Kerkraam
Gebaseerd op psalm 150

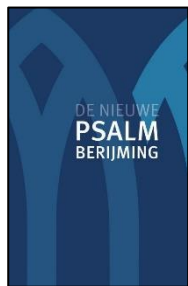
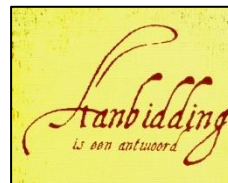
Psalmmelodieën

Reeds vóór de 16e eeuw zijn er al berijmingen van de psalmen
 In de 16e eeuw maakt Luther psalmberijmingen
 Op initiatief van Johannes Calvijn ontstaan er Franse berijmingen
 Op nieuw geschreven melodieën: de Geneefse psalmen
 Daarop volgen al snel berijmingen in het Nederlands (Petrus Datheen)
 Deze blijven tot 1773 in gebruik in de protestantse kerkdienst
 In de jaren daarna verschijnen berijmingen van vele anderen

Psalm 134
 Een pelgrimslied.
 tekst Douwe Klaas Wielenga (1905-1981)
 melodie Genève 1551

1 Kom al-len, die-naars van de Heer,
 ze - gen zijn naam en geef Hem eer,

Nieuwste psalmberijmingen

- ✓ Psalmen voor Nu
- ✓ Nieuwe Psalmberijming

PSALM 24 en 25 46

op ongemeten zeën gegrond, doorsneden met rivier en meren.

2 Wie klimt de berg des HEREN op?
 Wie zal die godgewijde top voor 't oog van Stans God betreden?
 De man, die rein van hart en hand zich niet aan ijdelheid verpandt en geen bedrog pleegt in zijn eden.

3 Die zal, door 's HEREN gunst geleid, en zegen en gerechtigheid van God, den God zijns heils ontvangen.
 Dit 's Jakob, dit is 't vroom geslacht, dat naar God vraagt, zijn wet betracht en zoekt zijn aanschijn met verlangen.

4 Verhoogt, o poorten, nu de boog, rijst, eeuw'ge deuren, rijst omhoog, opdat de Koning in moog' rijden!
 Wie is die Vorst, zo groot in eer?
 't Is God, d' almachtig' Opperheer!
 't Is God, geweldig in het strijden!

5 Verhoogt, o poorten, nu de boog, rijst, eeuw'ge deuren, rijst omhoog, opdat g' uw Koning moogt ontvangen!
 Wie is die Vorst, zo groot in kracht?
 't Is 't Hoofd van 's hemels legermacht;
 Hem eren wij met lofzangen.

PSALM 25

G = 1 Hypo-Ionisch

'k Hef mijn ziel, o God der goden, tot U op,
 Gij zijt mijn God! 'k Heb op U vertrouwd in

47 PSALM 25

noden, weer van mij toch schaam' en spot. Dat mijn vijand nooit van vreugd om mij opspring'.
 Die U wachten, dekt nooit schaamt', maar die deugd zonder oorzaak stout verachten.

2 HEER, al, maak mij uwe wegen door uw woord en Geest bekend; leer mij, hoe die zijn gelegen en waarheen G' uw treden wendt: leid mij in uw waarheid, leer ij'rig mij uw wet betrachten, want Gij zijt mijn heil, o HEER. 'k blijf U al de dag verwachten.

3 Denk aan 't vaderlijk medogen, HEER, waarop ik biddend pleit: milde handen, vriend'lijk' ogen zijn bij U van eeuwigheid. Sla de zonden nimmer ga, die mijn jonkheid heeft bedreven; denk aan mij toch in genâ, om uw goedheid eer te geven.

4 's HEREN goedheid kent geen palen. God is recht, dus zal Hij door onderwijzing hen, die dwalen, brengen in her rechtie spoor. Hij zal leiden 't zacht gemoed in het oefen recht des HEREN: wie Hem need'rig valt te voet, zal van Hem zijn wegen leren.

5 Lou're goedheid, liefdelkoorden, waarheid, zijn des HEREN paan

Psalmen en Geestelijke Liederen

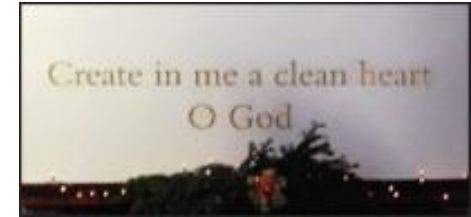
Bijbelboek Efeziërs 5:19

Zing met elkaar psalmen, hymnen en liederen die de Geest u ingeeft
Zing en jubel met heel uw hart voor de Heer

Bijbelboek Kolossenzen 3:16

Laat Christus' woorden in al hun rijkdom in u wonen
Onderricht en vermaan elkaar in alle wijsheid
Zing met heel uw hart psalmen en hymnen voor God
En liederen die de Geest u vol genade ingeeft

Opwekkings-
liederen

Create in me a clean heart, oh God
And renew a right spirit within me

Openbaring 15: 3

Naast de psalmen uit de Bijbel zijn er bijzonder veel geestelijke liederen en gezangen beschikbaar

- ✓ Gezangen in kerkboeken
- ✓ Opwekkingsliederen
- ✓ Zang- en Liedbundels

Enkele uitgaven

- ✓ Liedboek van de Kerken
- ✓ Gereformeerd Kerkboek
- ✓ Zangbundel Opwekking
- ✓ Evangelische Liedbundel
- ✓ E&R-liedbundel
- ✓ Op Toonhoogte
- ✓ Zangbundel Joh. de Heer

Voorbeeld kerkboekgezang

'k Stel mijn vertrouwen op de Heer mijn God
(*canon*)

'k Stel mijn vertrouwen op de Heer mijn God.
Want in zijn hand ligt heel mijn levenslot.
Hem heb ik lief, Zijn vrede woont in mij
'k Zie naar Hem op en weet: Hij is mij steeds nabij.

Voorbeeld liedboekgezang

Genadig Heer, die al mijn zwakheid weet

Genadig Heer, die al mijn zwakheid weet,
wil mij vergeven wat ik U misdeed;
verwerp mij niet, die op uw vrijspraak wacht,
maar troost mij met uw woord: het is volbracht.

Gij hebt mij, Heer, geroepen aan uw dis,
het heilig feest van uw gedachtenis;
schenk mij uw Geest, opdat ik U ontmoet,
in 't teken van uw lichaam en uw bloed.

Gij, die voor armen rijkdom hebt bereid,
voor onrechtvaardigen gerechtigheid,
zie, hoe naar U zich mijn verlangen wendt
en leid mij zelf, Heer, tot uw sacrament

Wie geeft het brood, dat hongerigen voedt,
waar is de bron waaruit ik drinken moet?
Gij, Heer, alleen kunt mijn genezing zijn;
voed mij en drenk mij met uw brood en wijn.

Nu ik mijn hand strek naar 't gebroken brood
en neem de beker, die Gij zelf mij boodt,
hoe komt Gij met uw goedheid mij nabij;
berg me in uw liefde, Heer, en zegen mij.

U wil ik danken, grote Levensvorst;
Gij hebt gestild mijn honger en mijn dorst.
Uw kracht, uw leven daalde in mij neer;
in uw gemeenschap wil ik blijven, Heer.

Voorbeeld opwekkingslied

Opwekking 733 Tienduizend redenen

Stichting Opwekking

De zon komt op, maakt de morgen wakker;
mijn dag begint met een lied voor U.
Heer, wat er ook gebeurt
en wat mij mag overkomen,
laat mij nog zingen als de avond valt.

(Refrein)

Loof de Heer, o mijn ziel.
O mijn ziel, prijs nu zijn heilige Naam.
Met meer passie dan ooit;
o mijn ziel, verheerlijk zijn heilige Naam.

Heer, vol geduld toont U ons Uw liefde.
Uw Naam is groot en Uw hart is zacht.
Van al Uw goedheid wil ik blijven zingen;
tienduizend redenen tot dankbaarheid.

(Refrein)

Loof de Heer, o mijn ziel,
prijs nu zijn heilige Naam

En op die dag, als mijn kracht vermindert,
mijn adem stekt en mijn einde komt,
zal toch mijn ziel Uw loflied blijven zingen;
tienduizend jaar en tot in eeuwigheid.

(Refrein 2x)

slot:
Verheerlijk zijn heilige naam.
Verheerlijk zijn heilige naam.

(Refrein 2x)
Verheerlijk zijn heilige naam.
Verheerlijk zijn heilige naam.

Voorbeeld zang- en liedbundels (1)

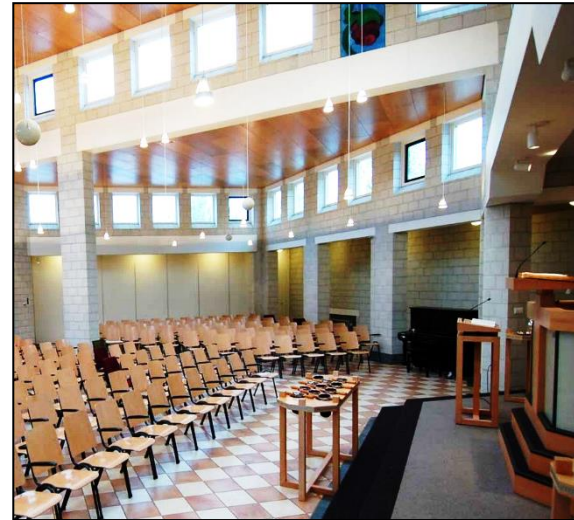
Wees stil voor het aangezicht van God

1

Wees stil voor het aangezicht van God,
want heilig is de Heer
Aanbid Hem met eerbied en ontzag
en kniel nu voor Hem neer,
die zelf geen zonde kent
en ons genade schenkt.
Wees stil voor het aangezicht van God,
want heilig is de Heer.

2

Wees stil, want de heerlijkheid van God
omgeeft ons in dit uur.
Wij staan nu op heilige grond,
waar Hij verschijnt met vuur.
Een eeuwig durend licht
straalt van zijn aangezicht.
Wees stil, want de heerlijkheid van God
omgeeft ons in dit uur.

3

Wees stil, want de kracht van onze God
daalt neer op dit moment.
De kracht van God die vergeeft
en ons genezing brengt.
Niets is onmogelijk
voor wie gelooft in Hem.
Wees stil, want de kracht van onze God
daalt neer op dit moment.

Voorbeeld zang- en liedbundels (2)

Al zou de vijgeboom niet bloeien

1

Al zou de vijgeboom niet bloeien,
geen opbrengst aan de wijnstok zijn,
toch zal mijn beker overvloeien,
want Jezus schenkt mij vreugdewijn.
Al draagt ook de olijf geen vruchten
ontbreekt het koren op het veld
met Hem heb ik geen kwaad te duchten
die zelfs mijn hoofdhaar heeft geteld.

2

Al loopt geen schaap meer in de weide
en staat geen rund meer in de stal,
toch zal ik mij in Hem verblijden,
die is, die was en komen zal.
Hij maakt mijn voeten als der hinden,
zodat ik op mijn hoogten treed.
'k Zal mij aan zijn beloften binden,
en word met zijn gezag bekleed.

Naar Habakuk 3: 17-19

3

Al kwellen ziekten, zorgen, machten,
ik zal hen met Gods woord verslaan.
Ik blijf zijn beeld in mij verwachten,
al klaagt de boze mij ook aan.
Nochtans, ja nochtans zal ik juichen:
De HERE Here is mijn kracht,
en ied're vijand zal zich buigen
voor Hem die alles heeft volbracht.

God troont op de lofzangen

In de tijd van David begint de dienst van de zangers die de lofzangen aanheffen en God prijzen
David zelf is een begaafd muzikant, componist en tekstdichter
Hij heeft ongeveer de helft van de 150 psalmen gedicht
Asaf, de Korachieten en pelgrims hebben samen ongeveer 40 gedicht
Hun psalmen leggen een groot stempel op de erediensten

Onze God troont op de lofzangen, psalmen en liederen van zijn volk Vroeger, in het heden en in de toekomst

In het Bijbelboek Openbaring speelt muziek en zang een duidelijke rol aan het hemelse hof

Laten ook wij vandaag God lof brengen en Hem aanroepen in psalmen en liederen
In de wijsheid van God voor Wie wij ontzag hebben
We mogen ons dan uitermate gelukkig weten

Gelukkig de mens
die niet meegaat met wie kwaad doen,
die de weg van zondaars niet betreedt,
bij spotters niet aan tafel zit,
maar vreugde vindt in de wet van de HEER
en zich verdiept in zijn wet, dag en nacht.
Psalms 1

Het begin van wijsheid is ontzag voor de HEER,
wie leeft naar zijn wet, getuigt van goed inzicht.
Zijn roem houdt stand, voor altijd.
Psalms 111

Einde van deze presentatie